

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
12.12.2022. – 16.12.2022.

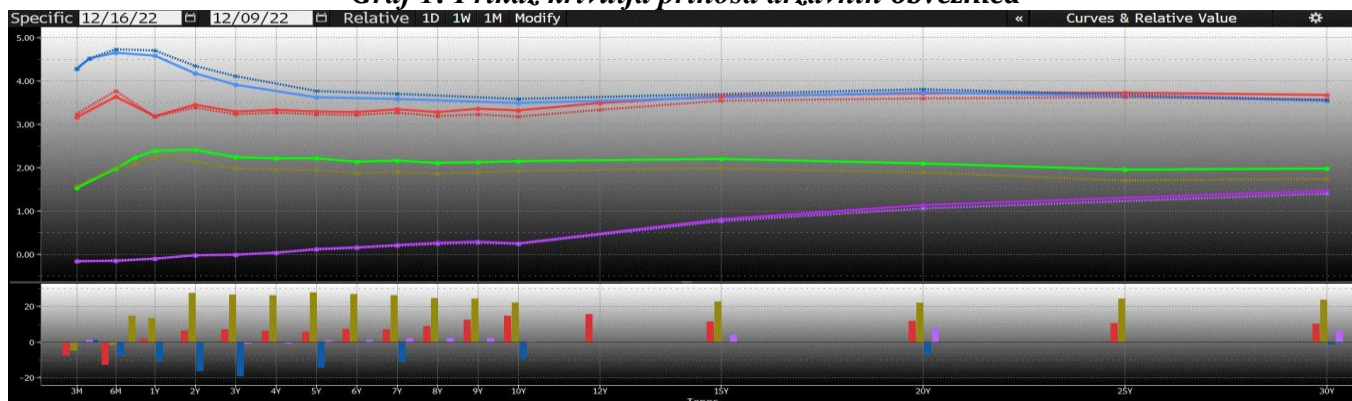
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	9.12.22		16.12.22		9.12.22		16.12.22		9.12.22		16.12.22		9.12.22		16.12.22	
2 godine	2.16	-	2.43	↗	4.34	-	4.18	↘	3.43	-	3.49	↗	-0.01	-	-0.02	↘
5 godina	1.94	-	2.22	↗	3.77	-	3.62	↘	3.25	-	3.31	↗	0.12	-	0.13	↗
10 godina	1.93	-	2.15	↗	3.58	-	3.48	↘	3.18	-	3.33	↗	0.26	-	0.25	↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	9.12.22	-	16.12.22
3 mjeseca	1.606	-	1.589 ↘
6 mjeseci	2.002	-	1.984 ↘
1 godina	2.282	-	2.430 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16.12.2022. godine (pune linije) i 09.12.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

ECB je u skladu sa očekivanjima povećala sve tri ključne kamatne stope za 50 baznih poena, pri čemu je kamatna stopa na depozite banaka povećana na 2,00% sa 1,50%, te je najavljeno da očekuju da će kamatne stope morati biti dodatno povećane u skladu sa značajnom revizijom prognoziranog stope inflacije navise. Prema saopštenju predsjednice Lagarde naredne odluke će se donositi na principu „sastanak po sastanak“ u zavisnosti od objavljenih ekonomskih indikatora. Lagarde je najavila da se treba očekivati tempo povećanja za po 50 baznih poena određeni vremenski period. Najavljeno je da će povlačenje kvantitativnih olakšica početi u martu 2023. godine i da se očekuje da će u II kvartalu ovaj portfolio biti u prosjeku smanjen za 15 milijardi EUR mjesečno.

ECB je objavila nove prognoze. Očekuje se da će GDP eurozone u tekućoj godini zabilježiti rast od 3,4% (ranije očekivano 3,1%), ali se za 2023. godinu očekuje rast od samo 0,5% (ranije očekivano 0,9%), dok su prognoze za 2024. godinu nepromijenjene i iznose 1,9%. Takođe, najnovije prognoze prvi put uključuju i 2025. godinu kada se očekuje da će GDP zabilježiti rast od 1,8%. Prognoziranog stope inflacije ECB su sljedeće: 6,3% u 2023. godini, 3,4% u 2024. godini, te 2,3% u 2025. godini, što pokazuje da se ni u naredne 3 godine ne očekuje da će inflacija biti smanjena do ciljanog nivoa

ECB od 2,0%, pri čemu se ne očekuje ni da temeljna stopa inflacije (koja isključuje volatilne cijene poput energenata) padne ispod tog nivoa.

Prinosi obveznica eurozone su u prošloj sedmici, posebno nakon održanih sjednica vodećih centralnih banaka, zabilježili izražen rast. Najveće promjene zabilježene su kod italijanskih obveznica čiji su prinosi u odnosu na prethodnu sedmicu povećani između 44 i 46 baznih poena. Prinosi njemačkih obveznica su zabilježili rast od 22 do 28 baznih poena. Izjave zvaničnika ECB nakon održane sjednice su ukazale na to da proces povećanja kamatnih stopa nije blizu kraja, jedino je više vjerovatno da će od sada iznos povećanja kamatnih stopa iznositi po 50 baznih poena.

Vlada Njemačke planira da emituje rekordan nivo duga u sljedećoj godini kako bi mogla da finansira obimnu pomoć stanovništvu i kompanija pogođenih energetsom krizom. Prema planu agencije za finansiranje, emisija duga bi trebalo da iznosi oko 539 milijardi EUR u poređenju sa 449 milijardi EUR koliko je emitovano u ovoj godini. Prethodni rekord emisije zabilježen je u 2021. godini kada je Vlada povećala potrošnju kako bi pomogla da se ublaže posljedice pandemije. Evropska komisija kritikovala je Italiju da nije uspjela da provede reforme poreskog sistema, te da nije učinila dovoljno vezano za pitanje borbe protiv utaje poreza. Ipak, Evropska komisija je prijedlog zakona o budžetu premijerke Meloni okarakterisala kao da je uglavnom u skladu sa preporukama da se potrošnja drži pod kontrolom i da se poboljša energetska sigurnost.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	DEC	47,9	48,8	47,8
2.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	OKT	3,3%	3,4%	5,1%
3.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	OKT	-	-1,6%	-0,5%
4.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	OKT	-	2.770,8	2.743,1
5.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	OKT	-	-28,3	-36,4
6.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka	DEC	-26,4	-23,3	-36,7
7.	Stopa inflacije – EZ (final.)	NOV	10,0%	10,1%	10,6%
8.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	NOV	5,0%	5,0%	5,0%
9.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	NOV	11,3%	11,3%	11,6%
10.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	NOV	7,1%	7,1%	7,1%
11.	Stopa inflacije – Finska	NOV	-	9,1%	8,3%
12.	Stopa inflacije – Španija (final.)	NOV	6,6%	6,7%	7,3%
13.	Stopa inflacije – Italija (final.)	NOV	12,5%	12,6%	12,6%
14.	Stopa inflacije – Portugal (final.)	NOV	10,3%	10,2%	10,6%
15.	Stopa nezaposlenosti – Holandija	OKT	3,7%	3,6%	3,7%
16.	Stopa nezaposlenosti – Grčka	OKT	-	11,6%	12,0%
17.	Stopa nezaposlenosti – Italija (Q/Q)	III kvartal	8,0%	7,9%	8,1%
18.	Ukupan broj zaposlenih – Francuska (Q/Q)	III kvartal	0,4%	0,4%	0,3%

SAD

Na sjednici FOMC-a je jednoglasno donesena odluka da se referentna kamatna stopa poveća za 50 baznih poena, na raspon 4,25%-4,50%, što je bilo u skladu sa očekivanjima. FOMC je, takođe, projektovao barem još dodatnih 75 baznih poena povećanja kamatne stope do kraja 2023. godine, kao i rast nezaposlenosti, te zastoj u ekonomskom rastu. Prema projekcijama Feda ciljane referentna kamatna stopa je za 2023. godinu povećana na 5,1%, što je blago iznad očekivanja. Svega dva od 19 zvaničnika Feda smatraju da će referentna kamatna stopa ostati ispod 5% u narednoj godini, što je signal da i dalje osjećaju potrebu da se bore sa inflacijom, najvećom u posljednjih 40 godina. Nakon što su objavljeni podaci da je stopa inflacije usporila više nego što se očekivalo tokom prošlog mjeseca pošto su niže cijene energije pomogle da se nadoknade rastući troškovi hrane, predsjednik Feda Powell je istakao da skoriji podaci koji ukazuju na smanjenje inflatornih pritisaka još uvijek nisu dovoljni za Fed da promijeni svoja inflatorna očekivanja. Powell je nakon sastanka FOMC-a istakao da podaci o inflaciji za novembar pokazuju željeno ublažavanje tempa rasta inflacije, ali će biti potrebno znatno više dokaza koji bi pojačali uvjerenje da inflacija kreće silaznom putanjom. Takođe, istakao je da Fed još uvijek nije ni blizu okončanja kampanje povećanja referentne kamatne stope sa ciljem suzbijanja inflacije. Predsjednik Feda

iz NY Williams je izjavio da ne očekuje da će SAD zapasti u recesiju, te da postoji mogućnost da Fed poveća kamatne stope i više od onoga što je najavljeno.

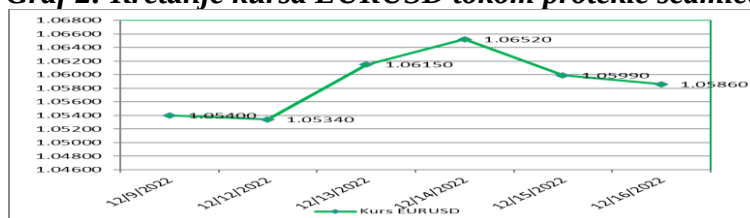
Pregovarači u Kongresu su izjavili da su postigli dogovor o finansiranju Vlade do kraja tekuće fiskalne godine ne otkrivajući o kom iznosu je riječ i ne navodeći detalje u izjavama tri ključna pregovarača demokratskog senatora Patricka Leahyja, republikanskog senatora Richarda Shelbyja i predstavnice demokrata Rose DeLauro. Vijest je stigla nekoliko sati nakon što je Predstavnički dom počeo da pomjera vremenski raspored za usvajanje zakona pošto je morao usvojiti zakon o potrošnji do petka u ponoć kako bi spriječio djelimično zatvaranje Vlade.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G)	NOV	7,3%	7,1%	7,7%
2.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	NOV	6,1%	6,0%	6,3%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	9. dec	-	3,2%	-1,9%
4.	Indeks uvoznih cijena (G/G)	NOV	3,2%	2,7%	4,1%
5.	Indeks izvoznih cijena (G/G)	NOV	5,7%	6,3%	7,4%
6.	Indeks povjerenja prerađivački sektor u NY	DEC	-1,0	-11,2	4,5
7.	Maloprodaja (M/M)	NOV	-0,2%	-0,6%	1,3%
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10. dec	232.000	211.000	231.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	3. dec	1.674.000	1.671.000	1.670.000
10.	Industrijska proizvodnja (M/M)	NOV	0,0%	-0,2%	-0,1
11.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	DEC	47,8	46,2	47,7
12.	PMI indeks uslužnog sektora P	DEC	46,5	44,4	46,2
13.	PMI kompozitni indeks P	DEC	46,9	44,6	46,4

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0540 na nivo od 1,0586.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Inflacija je tokom novembra u Velikoj Britaniji zabilježila veći pad od očekivanja, nakon što je u oktobru zabilježila najveći rast u posljednju 41 godinu, a što je pojačalo očekivanja da su cijene dostigle vrhunac. **Iako je zabilježen pad inflacije, na održanoj sjednici MPC BoE donesena je odluka da se nastavi sa daljim povećanjem kamatne stope. Tako je referentna kamatna stopa povećana za 50 baznih poena.** Sugerisano je da je vrlo vjerovatno da će se kamatne stope i dalje povećavati, dok investitori špekulišu da bi BoE mogla biti blizu okončanja daljeg povećanja kamatnih stopa. MPC BoE je glasao sa 6:3 za povećanje referentne kamatne stope na 3,5% sa 3,0%, što je najveća referentna kamatna stopa od 2008. godine. Odluka o povećanju kamatne stope je donesena zbog stalno prisutnih inflatornih pritisaka i rasta plata, čak i u uslovima očekivane recesije. Ipak, jedan od članova MPC BoE Mann je sugerisao povećanje referentne kamatne stope za 75 baznih poena, odnosno za istu vrijednost kao i u novembru, dok su dva člana glasala da se kamatna stopa uopšte ne povećava. Nakon sjednice BoE prinosi na državne obveznice su smanjeni između 5 i 8 baznih poena, jer je kamatna stopa povećana manje nego što se očekivalo.

Investicijski fondovi i ostale nefinansijske institucije se suočavaju sa prvim testom na stres u narednoj godini kako bi se primjenile lekcije naučene iz krizne situacije iz septembra kada su se u problemu našli penzijski fondovi, saopštila je BoE. U pomenutoj situaciji BoE je bila prinuđena da kupi 19,3 milijardi funti državnih obveznica kako bi stabilizovala tržišna previranja, nakon fiskalnog plana koji je tada predložila premijerka Truss.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Rightmove cijene kuća (G/G) DEC	-	5,6%	7,2%
2.	GDP (M/M) OKT	0,4%	0,5%	-0,6%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) OKT	-2,5%	-2,4%	-3,1%
4.	Prerađivački sektor (G/G) OKT	-5,4%	-4,6%	-5,8%
5.	Građevinski sektor (G/G) OKT	6,5%	7,4%	5,7%
6.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć NOV	-	30.500	-6.400
7.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno) OKT	3,7%	3,7%	3,6%
8.	Inflacija (G/G) NOV	10,9%	10,7%	11,1%
9.	Maloprodaja (G/G) NOV	-5,6%	-5,9%	-5,9%
10.	PMI prerađivački sektor P DEC	46,5	44,7	46,5
11.	PMI uslužni sektor P DEC	48,5	50,0	48,8

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,85922 na nivo od 0,87159. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD smanjen sa nivoa od 1,2259 na nivo od 1,2148.

JAPAN

Vlada Japana planira da revidira desetogodišnji sporazum koji ima sa BoJ, u kojem se navodi da će BoJ nastojati da postigne ciljani nivo inflacije od 2%, te da će razmotriti moguće fleksibilnosti u vezi s ciljanim nivoom inflacije od 2%, objavio je Kyodo news. Kishida je izjavio da će se o tome razgovarati sa narednim guvernerom Centralne banke, koji će preuzeti dužnost u aprilu.

Zvaničnici BoJ takođe smatraju da bi BoJ mogla da revidira monetarnu politiku sljedeće godine nakon što se pažljivo ispita rast plata i bilo koja vrsta usporavanja globalne ekonomije. Rezultati pregovara o platama bi trebalo da budu sredinom marta nakon posljednjeg sastanka monetarne politike BoJ sa guvernerom Kurodom. Revidirani pregled bi mogao ponovo potvrditi postojeći ultrastimulativni okvir monetarne politike, a promjena monetarne politike u SAD tokom sljedeće godine je važna varijabla i za monetarnu politiku Japana.

Proizvodna aktivnost u Japanu se smanjila u decembru najbržim tempom u posljednje više od dvije godine zbog slabe potražnje i stalnih pritisaka na cijene, pokazalo je korporativno istraživanje. Dok se proizvodnja u uslužnom sektoru oporavila ponovnim otvaranjem turizma, slaba fabrička aktivnost je zamaglila izgleda za oporavak jer kompanije tek ulaze u pregovore o radu, u kojima se rast plata smatra ključnim za ekonomski rast nakon pandemije.

Fokus finansijskog tržišta u Japanu je usmjeren na održavanje sastanka BoJ koji je zakazan za 20. decembar i na buduće korake monetarne politike Japana.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks veleprodajnih cijena (G/G) NOV	8,8%	9,3%	9,4%
2.	Osnovne mašinske porudžbine (G/G) OKT	1,5%	0,4%	2,9%
3.	Tankan indeks povjerenja velikih proizvođača IV kvartal	6	7	8
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) F OKT	-	3,0%	9,6%
5.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY) NOV	1.678,7	2.027,4	2.166,2
6.	Izvoz (G/G) NOV	19,7%	20,0%	25,3%
7.	Uvoz (G/G) NOV	26,9%	30,3%	53,5%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora P DEC	-	48,8	49,0
9.	PMI indeks uslužnog sektora P DEC	-	51,7	50,3
10.	PMI kompozitni indeks P DEC	-	50,0	48,9

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 143,85 na nivo od 144,83. JPY je blago deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 136,56 na nivo od 136,60.

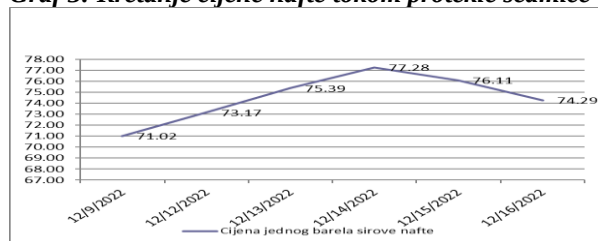
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,02 USD (67,38 EUR).

Početkom sedmice, u ponedjeljak, cijena nafte je povećana za oko 3% u odnosu na dan ranije zbog neizvjesnosti u ponudi nafte, nakon što je ključni naftovod koji snabdijeva SAD zatvoren, a Rusija prijeti da će smanjiti obim proizvodnje čak i ukoliko Kina ublaži restrikcije Covid19, što bi trebalo pojačati tražnju i izgleda tražnje za naftom. Narednog dana je nastavljen trend rasta cijene uglavnom zbog neizvjesnosti oko isporuke nafte. Sredinom sedmice EIA je objavila da su zalihe nafte u SAD tokom protekle sedmice povećane za 5,5 miliona barela. EIA smatra da bi cijena nafte mogla da bilježi rast tokom naredne godine pod uticajem sankcija uvedenih Rusiji, ali i zbog toga što tražnja jača i prevazilazi ranija očekivanja. Proizvodnja nafte u Rusiji, koja je prkosila prethodnim očekivanjima o kolapsu, mogla bi da se smanji za 14% do kraja I kvartala 2023. godine. U četvrtak je cijena nafte smanjena pod uticajem odluka o promjeni referentnih kamatnih stopa, ali i zbog djelimičnog otvaranja naftovoda Keystone. Investitori su zabrinuti zbog izgleda tražnje za energentima, ali i zbog aprecijacije dolara i daljeg rasta kamatnih stopa od strane globalnih centralnih banaka. Tokom trgovanja u petak cijena nafte je smanjena pod uticajem tržišnih procjena rasta referentnih kamatnih stopa globalnih centralnih banaka, ali je ipak zabilježen sedmični rast od 4,60% uglavnom zbog neizvjesnosti oko isporuke nafte i očekivanog oporavka tražnje nafte iz Kine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 74,29 USD (70,18 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesениh na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.797,32 USD (EUR 1.705,24).

Cijena zlata je tokom protekle sedmice bila pod uticajem sjednice FOMC-a na kojoj se raspravljalo o povećanju referentne kamatne stope. U ponedjeljak je cijena zlata smanjena, uglavnom pod uticajem aprecijacije dolara. Već narednog dana, u utorak, cijena ovog plemenitog metala je povećana, te se našla na najvišem nivou u posljednjih pet mjeseci, nakon što su objavljeni podaci za inflaciju u SAD koji su pokazali da je inflacija manja nego što se očekivalo. Takve vijesti su pojačale očekivanja da će Fed usporiti sa tempom rasta kamatnih stopa. Narednog dana, u srijedu, cijena zlata je ostala na skoro istom nivou kao i dan ranije, nakon što je predsjednik Feda Powell po završetku sastanka FOMC-a, istakao da Fed još uvijek nije ni blizu okončanja kampanje povećanja referentne kamatne stope sa ciljem suzbijanja inflacije. Već narednog dana, u četvrtak, što je bio dan nakon održane sjednice FOMC-a, cijena zlata je smanjena, te se našla na najnižem nivou u posljednjih sedam dana nakon što je dolar aprecirao poslije izjava zvaničnika Feda da će u narednoj godini nastaviti rast kamatnih stopa. Cijena zlata je tokom trgovanja u petak ostala prilično stabilna jer investitori procjenjuju posljednje komentare zvaničnika Feda da neće popustiti sa strožom politikom dok inflacija ne bude pod kontrolom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.793,08 USD (EUR 1.693,82). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 0,24%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

